

Samfundet S:t Erik
Stockholm

YTTRANDE
2016-01-28

Stockholms stadsbyggnadskontor
Registraturen
Box 8314
104 20 Stockholm
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

Samråd om program för Slakthusområdet i stadsdelen Johanneshov, Dnr 2010-20437

Sammanfattning av Samfundet S:t Eriks synpunkter

Samfundet S:t Erik är i stort positivt till det aktuella programmet, som har en tydlig ambition att ta tillvara områdets industriella karaktär och identitet. Bevarad bebyggelse kompletteras med ny i den historiska industriella planstrukturen. Samfundet ifrågasätter dock volymbehandlingen i områdets bebyggelsefronter i sydost mot Nynäsvägen och Enskedevägen, vilka påtagligt inverkar både på riksintresseområdet Gamla Enskede och världsarvet Skogskyrkogården. Även bebyggelsefronten mot Johanneshovs lågmälda smallhusbebyggelse bör utvecklas för att karaktärsmissigt inordnas i Slakthusområdet.

En ny typologi för gatugrönka, i anslutning till områdets industriella historia, bör utarbetas för den centrala Hallgatan. Även utformningen av det diagonala gatustråket i söder bör utvecklas för att bättre ansluta till befintliga bostadsområden. Det är positivt att samtliga blå- och grönklassade byggnader bevaras. Förbindelsehallen, hus 15, bör enligt Samfundet återskapas i sin fulla längd för att åter bli en del av den ursprungliga gatustrukturen. Samfundet är tveksamt till att flertalet grönklassade hus byggs till och på med upp till 4 våningar. Slutligen kan konstateras att områdets kulturhistoriska värde kommer att minska genom de föreslagna rivningarna av närmare 40 byggnader.

Beskrivning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har tagit fram ett program för omvandling av Slakthusområdet som nu är ute på samråd. Förslaget omfattar 3 000–4 000 nya bostäder, 50 000–70 000 kvm nya kontor och lokaler för handel, service och restauranger. En ny grundskola planeras i områdets västra del och 60–70 förskoleavdelningar integreras i den nya varierade bebyggelsen som är alltifrån 1 till 12 våningar hög med tyngdpunkt på 4–8 våningar. Några nya parker och platsbildningar föreslås i området och i de flesta nya kvarter skapas små fickparker.

Post- och besöksadress	Telefon	E-kontakt	Postgiro	Bankgiro	Org.nr.
Köpmangatan 5, nb 111 31 STOCKHOLM	08-21 09 24	kansli@samfundetsterik.se www.samfundetsterik.se	15 70 57 - 1	820-1550	80 2003 - 3950

En del av den befintliga bebyggelsen sparas, bland annat samtliga blå- och grönklassade samt en del gulklassade byggnader med totalt 100 000–130 000 kvm verksamhetslokaler. Närmare ett fyrtiotal hus rivs. Gatustrukturen bevaras i stort och nya gator kommer att stärka sambandet med omkringliggande stadsdelar, bland annat med "Diagonalen", en bred parkgata i områdets södra del. I norr förses de överdäckade tvärbanespåren med bostadsbebyggelse. Tunnelbanan flyttas. Befintliga järnvägsspår tas bort. Den köttantering som idag finns i området kommer allt eftersom att flyttas till Farsta Strand. Det nya Slakthusområdet beräknas vara fullt utbyggt cirka 2030.

Samfundet S:t Eriks synpunkter

Slakthusområdet av idag har unika kulturhistoriska kvaliteter med sin köttantering som pågått kontinuerligt sedan drygt hundra år, en varierad bebyggelse från olika decennier alltsedan 1910-talet sammanhållen av en rationell planstruktur och en robust "oborstad" karaktär. Samfundet är i stort positivt till det aktuella programmet, som har en tydlig ambition att ta tillvara områdets karaktär och identitet och att dess historia skall vara avläsbar i framtiden.

I programmet analyseras och beskrivs de grundläggande värdena i den industriellt präglade kvartersstrukturen, markbehandlingen och gestaltningen av mötet mellan byggnader och gata. Dessa värdebeskrivningar utgör grunden för det föreslagna programmet. Programmet följer och utvecklar Slakthusområdets enkla historiska planstruktur med undantag för det södra diagonala stråket. Kvarterens "footprint" inordnas i områdets skala medan de nya byggnadsvolymer, främst i den södra delen av området, varieras och skalas upp. Söder om den föreslagna Diagonalen ökar byggnadsvolymer markant i mötet med Gamla Enskede. Samfundet ifrågasätter skala och utformning av den monumentala Diagonalen, som i den föreslagna utformningen väl ansluter till Tele2 Arena, men inte till den småskaliga bostadsbebyggelsen i Trädskoleområdet och södra Skärmarbrinks smalhusområde.

Den föreslagna nybyggnationen på de överdäckade spåren i norr ges i programmet ett formspråk som vare sig ansluter till Johanneshovs lågmälda smalhusbebyggelse norr därom eller till slakthusområdets volymer, vilket Samfundet finner negativt. De föreslagna byggnadsvolymer strax söder om Tele2 Arena i korsningen Enskedevägen och Nynäsvägen är mycket höga, näst intill lika höga som arenan. Det är ytterst viktigt att i vidare planarbete utreda hur just denna bebyggelse påverkar utblickarna från världsarvet Skogskyrkogården. Samfundet vill också poängtera vikten av att studera hur den storskaliga nybebyggelsen längs Enskedevägen volymmässigt relaterar till riksintresseområdet Gamla Enskede på andra sidan vägen med sin småskaliga trädgårdsstadsbebyggelse.

Den föreslagna strukturen av offentliga rum i form av platser och parker är väl inordnad i området och kopplar även i form och funktion till det anslutande Globenområdet samt stadsdelen Enskede gård. Anslaget med stadsgrönska integrerad i kvarteren och anpassad till den industriella karaktären inom ramen för så kallade pocketparker är positivt. Vad gäller den föreslagna gatuplaneringen i den centrala Hallgatan krävs en ny form med utgångspunkt i områdets grundläggande karaktär.

Post- och besöksadress	Telefon	E-kontakt	Postgiro	Bankgiro	Org.nr.
Köpmangatan 5, nb 111 31 STOCKHOLM	08-21 09 24	kansli@samfundetsterik.se www.samfundetsterik.se	15 70 57 - 1	820-1550	80 2003 - 3950

I programförslaget är det tydligt att det finns en önskan att de kulturhistoriska värdena även framöver ska utgöra kärnan i ett utvecklat Slakthusområde och den antikvariska konsekvensanalysen genomsyras också av denna inställning. Samfundet vill dock påpeka att, även om kulturmiljövärdena sägs ha tjänat som utgångspunkt för förslaget, närmare 40 av områdets hus föreslås rivas. Rent volymmässigt rivs mer än det sparas. Genom rivningarna och övriga förändringar kommer områdets kulturhistoriska värden helt klart att minska. Med det aktuella programmet finns dock förutsättningar att skapa ett nytt bostads/verksamhetsområde där man i en framtid ändå i någon mån ska kunna förstå områdets äldre historia.

Samfundet ser givetvis positivt på att samtliga blå- och grönklassade byggnader föreslås bevaras. I den antikvariska konsekvensanalysen har särskilt noterats när det gäller de blåklassade husen att nya tillägg och förändringar ska vara varsamma och att förvanskande tillägg kan tas bort vilket också är positivt. Här vill Samfundet särskilt påpeka att Förbindelsehallen (hus 15), ritad av Gustaf Wickman, bör återskapas i sin fulla längd. Hallen tydliggör en viktig del av områdets historia från det tidiga 1900-talet och den ”wickmanska” eran. Som en del av det ursprungliga gatunätet skulle den överljusförsedda hallen med sin takkonstruktion i järn åter kunna bli ett spännande publikt rum om de sekundära tilläggen rivs. Samfundet är tveksamt till att flertalet grönklassade hus byggs till och på i upp till 4 våningar. Risken är att dessa härigenom förlorar sin ursprungliga karaktär. Det är ytterst viktigt att sådana större förändringar studeras mycket noga med utgångspunkten att dessa kulturhistoriska värden inte minskar. Samfundet beklagar att så många som närmare 30 gulklassade hus rivs enligt programmet. Gulklassningen innebär trots allt att en byggnad har en positiv betydelse för stadsbilden och/eller ett visst kulturhistoriskt värde. Här är inte bara de blå- och grönklassade utan även de gulklassade husen viktiga komponenter i den värdefulla kulturmiljö som Slakthusområdet som helhet utgör.

Samfundet S:t Erik

Monica Andersson
Ordförande

Jonas Berglund
Styrelseledamot

Suzanne Lindhagen
Styrelseledamot

Post- och besöksadress	Telefon	E-kontakt	Postgiro	Bankgiro	Org.nr.
Köpmangatan 5, nb 111 31 STOCKHOLM	08-21 09 24	kansli@samfundetsterik.se www.samfundetsterik.se	15 70 57 - 1	820-1550	80 2003 - 3950